

3. Učitel v současné škole

Na co nebyli učitelé experti během pregraduálního studia připravováni?

a) Adekvátní reakce na neadekvátní vývoj vyučování	93 %
b) Vedení schůzek s rodiči	86 %
c) Individuální jednání s rodiči žáků	86 %
d) Řešení kázeňských přestupků	83 %
e) Práce s neprospívajícími žáky	83 %
f) Vedení pedagogické dokumentace	78 %
g) Udržení kázně ve vyučování	74 %

Vyjádřete k bodům a) – g) míru souhlasu, že by na dané body měla primárně připravovat univerzita

1

2

3

4

5

silně souhlasím – spíše souhlasím – nevím - spíše nesouhlasím – silně nesouhlasím

„Od učitelů se vyžaduje, aby byli vynikajícími lidmi, kteří rozlišují hodnoty společnosti a morální hodnoty tak, aby je žáci mohli následovat jako své průvodce a vzory. Učitel nejen odevzdává žákům informace a vědomosti, ale zprostředkovává jim hodnoty a ideje, které sám uznává a ve které věří, jakož i způsob existence, styl života, ale i přednosti, kterými disponuje.“ (Šarníková, 2022, p. 87).

- Až po WW II * VŠ vzdělání pro učitele
- Je učitelství semiprofese?
 - není přesně definován soubor profesních znalostí a dovedností pro výkon učitelské profese
 - ❖ dnes se hovoří o tzv. kariérním řádu
 - feminizace učitelské profese – v ČR extrémní (přes 70 %; více jen zdravotnictví) x ženy mohou učit teprve od začátku 20. stol.!
 - Průměrný věk: cca 48 let
 - Uchazeč: cca 70 % žen, absolventi – 73 % žen

- Skandinávie (60.1) příprava změny filosofie:
 - Primární = rozvoj osobnosti dítěte (učivo je v podstatě sekundární)
 - u nás proklamováno v Bílé knize (i zákon 2004) ... ale děje se tak?
 - prosazování myšlenky co je „normální“ dítě, ale že ona odlišnost je právě normální – u nás chybí
 - změna se nestane za 2 roky – nutno kultivace společnosti
 - Hasner v r. 1869 dal základ elitářskému školství (kontrola vnější) x Finsko – kontrola vnitřní
 - **střet názoru: učit žáky myslet nebo poslouchat**

Murphy *constructivist checklist* (1997, p. 13-14):

1. Cíle - odvozeny přímo od žáků (nebo určeny ve spolupráci s učitelem).
2. Učitel - průvodce, facilitátor, který „pouze“ organizuje a řídí práci svých žáků (tvrdá práce je doma - přípravy).
3. Učivo - prezentováno z různých perspektiv a různými metodami.
4. Učební úkoly – odrážejí realitu.
5. Práce zejm. s primárními zdroji (autentičnost).
6. Růst složitosti (praktických) úkolů (ne stagnace růstu).
7. Nové učivo - provázanost s ostatními předměty (+ předešlým učivem).
8. Důraz na konstrukci znalostí (proces), nikoliv na reprodukci.
9. Důraz na kooperativní formu výuky (učení se intersubjektivě).
10. Výuka založena na (re)konstrukci žakových prekonceptů.
11. Chyba = prostředek vzhledu do předchozích znalostí/představ žáků.
12. Bádání = nejlepší způsob pro učení se samostatnému získávání informací.
13. Zapojení hl. vyšších kognitivních funkcí.
14. Výuka – rozvíjí metakognici žáků.
15. **Hodnocení = autentické, komplexní a prolíná se s výukou.**

Burke et al., 2013:

- Zvýšení zapojení studentů, profesionální výzvy a kolegiální podpora – nej faktory, aby učitel zůstal učit
- Začínající učitelé: plat, uznání, velikost třídy nebo lokace – marginální role v rozhodnutí zůstat učitelem

Akiba et al., 2012 (30 zemí OECD, PISA):

- Země s vyšší mzdou pro zkušené učitele, než je národní průměr, mají vyšší vzdělávací výsledky
- Země s průměrnou mzdou pro nové učitele – bez souvislosti se vzdělávacími výsledky

Warburton & Torff, 2005; Zohar & Dori, 2003; Zohar et al., 2001:

- Učitelé obvykle mají tendenci preferovat učební aktivity vyžadující vyšší úroveň myšlení pro prospěchově více zdatné žáky než pro prospěchově méně zdatné žáky

Rubie-Davies, 2010:

- Vysoké očekávání učitelů směrem ke třídě má významný efekt na porozumění čtenému žáků ($d = .1.01$) oproti učitelům s nízkým očekáváním ($d = .05$)

Roeser et al., 2002:

- Vysoké očekávání učitelů - spjata s mistrovským učením (mastery learning/approach), tj. zaměřením se na to, aby žáci hluboce porozuměli problematice, byli aktivní a získávali dovednosti

Anderman et al., 2002:

- Nízká preference mistrovského učení - není spjata se samostatnou prací žáků (interakce žáků není zapotřebí) a obecně spjata s transmisivně-instruktivním vyučováním

Bieg et al., 2017:

- Agresivní humor negativně koreluje s atraktivitou hodiny a pozitivně s nudou a úzkostí
- Humor učitele pozitivně koreluje s atraktivitou hodiny a negativně s nudou a úzkostí

